

saadan Udstykn. kan finde Sted eller ej. Med al Anerkendelse af Landinspektørens store Samvittighedsfuldhed og Digtighed kan der dog vist ikke være Tvivl om, hvad ogsaa Indenrigsministeren Bana forudsatte, at det er ret ubehøvet for Befolkningen, at et saa vigtigt Spørgsmaals Afgørelse er overladt til en enkelt Mand's Konduite og Skøn over, hvorledes en saadan Forretning skal udføres. Jeg ved meget vel, at man dertil vil sige, at Matrikelen allerede nu er gammel, at det i 1851, 7 Aar efter at den nye Matrikel var indført, kunde gaa an at lægge Hartkornsansættelsen udelukkende til Grund, men at denne Matrikel nu, et halvt Hundrede Aar efter, paa mange Steder er forældet. Det er den ganske vist, men jeg tror dog ikke, at Forstællen er saa væsentlig, at der ikke alligevel skulde kunne bygges paa den endnu. Der kunde altid gøres visse Indstrænkninger, saaledes at man, naar det var øjensynligt, at den paagældende Jord var bleven noget væsentlig andet end for et halvt Hundrede Aar siden, kunde gaa andre Veje; men det vil være heldigt, tror jeg, for Tilstanden i det hele til disse Forretningers Udførelse at have Hartkornet at bygge paa og ikke det jordboniterede Areal. Jeg siger dette saa meget mere, som der ved det foreliggende Lovforslag sker en Forandring i Sammensætningen af de Jordboniterings-Kommissioner, der skulle foretage Forretningen. Nu, vide de Herrer, gaar det til paa den Maade, at der i hver Kommune vælges to Boniteringsmænd af Sogneraadet, og at Amtsraadet for hvert Herreds Vedkommende udnævner en af de i Herredets Kommuner valgte Boniteringsmænd til at fungere som Formand for alle Boniteringsmændene i Herredet. Denne ene Mand møder altsaa ved enhver Boniteringsforretning og er den, der leder Forretningen. Derved kommer der en Ensartethed ind i disse Forretninger, der vistnok har en ikke ringe Interesse, idet nemlig den Mand, der har Forretningens Ledelse, den af Amtsraadet valgte Formand, har den egentlige Hovedafgørelse. Ved dette Lovforslag sker der heri den Forandring, at der i Lighed med de Regler, der gælde for Udnævnelse af Vandsynsmænd, i hver Kommune vælges 3 Jordboniteringsmænd af Sogneraadet, og af disse tre bekliftes derefter den ene som Formand. Man har altsaa i hver Kommune en bekliftet Jordboniterings-Formand, som ikke har noget at gøre med Jordbonitering i andre Kommuner, men ved Siden deraf gøres Landinspektøren til den ledende Mand ved Forretningen, medens han tidligere kun var den vejledende. Ved denne

Forandring, hvorved altsaa i endnu højere Grad end hidtil hele Ansvaret for og Hovedindflydelsen paa Forretningen kommer til at ligge i Landinspektørens Haand, turde der være endnu mere, der taler for at lægge Hartkornsberegningen til Grund som Regel fremfor Jordboniteringen, og jeg henstiller derfor dette nærmere til det eventuelle Udvalg.

Det vilde være af særdeles Interesse at faa en Lov paa dette Omraade, selv om den ikke indeholdt andet end en Kodifikation af de nu formelt bestaaende Regler; thi de ere nu saa indviklede og forvirrede, at ikke et Mennekte kan sige her til Lands, hvad der er Lov og Ret paa dette Omraade. Der er en Fremstilling deraf i Motiverne, der er højst interessant, idet den viser, hvorledes virkelige faktisk bestaaende Love gennem administrativ Praksis ere plukkede i Stykker, saa at der ikke er en Stump tilbage af dem. Det vilde derfor være overordentlig heldigt, om en saadan Kodifikation kunde finde Sted. Jeg skal hermed slutte, idet jeg henstiller disse forskellige Sidebetragtninger.

J. S. Jensen: Det første, jeg kunde ønske at sige, er det, at naar jeg svarede for, var det efter det Indtryk, jeg fik af det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (N. S. Larsen), uden at jeg havde selv Lovforslaget i Haanden. Nu ser jeg heraf, at Ministeren i § 2 har taget baade Boniteringen og Hartkornet med og saaledes er i fuld Overensstemmelse med Kommissionen. Naar jeg forlangte Ordet for en kort Bemærkning, var det egentlig for at gøre de to sidste ærede Medlemmer opmærksomme paa, hvad Landholmissionsen i sin Betænkning Side 12 har yttret angaaende de dert omhandlede, Kommissionen forelagte to Lovparagraffer om Husmandsbrng. Vi have der ment at kunne opfordre Regeringen til at passe paa, at de Huse, der for Øjeblikket havde Pligt, ikke bleve oversete, men hævdede. Derimod have vi ikke ment, at man med et Pennestrøg skulde kunne lægge Servitut paa alle andre Huse, og naar man læser sidste Stykke paa Side 12 — det gaar over paa Side 13 —, vil det ses, at vi have ment, at skulde der lægges Servitut paa disse Huse, maatte det i alt Fald være efter Overenskomst med Ejeren, som saa skulde udstede en tinglæst Deklaration, for hvilken der ydedes ham Erstatning.

Landbrugsministeren (Sehested): Ja, jeg kan kun være tilfreds med den Medtagelse, dette Lovforslag har faaet, og det synes jo, som om der er Udset til, at den